

**Kritik mot Polismyndigheten, polisregion Mitt, för att en
kroppsvisitation genomfördes utan att det fanns grund för det**

Anmälan

M.P. förde i en anmälan till JO fram klagomål mot Polismyndigheten, polisregion Mitt, för att polisen genomfört identitetskontroll och kroppsvisitation av honom utan att det fanns grund för det. I sin anmälan anförde han i huvudsak följande.

Den 13 maj 2016 befann han sig utanför en verkstad där hans motorcykel var inlämnad. En polis kom fram till honom och begärde att han skulle legitimera sig. När han ifrågasatte detta tillkallades en polispatrull och han blev kroppsvisiterad enligt 19 § polislagen. Polisen hittade inget vid visitationen. Kroppsvisitationen genomfördes dessutom inför andra personer.

Utredning

Polismyndigheten (Charlotta Lokrantz Sandberg) yttrade sig över anmälan. Inför yttrandet hade upplysningar hämtats in från chefen för polisområde Jönköping och från den ingripande polisen.

Polismyndigheten hänvisade till att det av protokollet över kroppsvisitationen framgick att grunden för beslutet var att M.P. hade en klädsel som visade att han tillhörde en kriminell mc-miljö.

Den ingripande polisen uppgav att han träffade på bl.a. M.P. utanför en mc-verkstad i Jönköping och att M.P. ifrågasatte vad polisen gjorde på platsen. Vid en kontroll framgick det att M.P. tillhörde en viss mc-klubb och att han tidigare varit misstänkt för våldsbrott. Det förhållandet tillsammans med M.P:s attityd gjorde att han beslutade om en kroppsvisitation.

Polismyndigheten redovisade följande bedömning.

Bestämmelsen om kroppsvisitation i 19 § andra stycket 1 polislagen förutsätter att det finns någon konkret omständighet som ger stöd för ett antagande att vapen eller andra farliga föremål kan påträffas vid en visitation. Enbart tillhörigheten till den s.k. 1 %-miljön, tidigare misstankar om våldsbrott samt ett beteende som upplevs som dålig attityd är, enligt Polismyndighetens uppfattning, inte

omständigheter som ensamt kan ligga till grund för en kroppsvisitation enligt 19 § andra stycket 1 polislagen. Det är också viktigt att polisens åtgärder inte uppfattas som utslag av obefogade trakasserier.

Vidare anser Polismyndigheten att den initiala avrapporteringen vid händelsen kunde ha varit mer utförlig.

Polisområdet har för avsikt att informera poliser i yttre tjänst kring förutsättningarna för tillämpningen av 19 § polislagen samt vikten av en tydlig avrapportering och dokumentation.

Rättslig reglering

En polis får kroppsvisitera någon i den utsträckning det behövs för att söka efter vapen eller andra farliga föremål som är ägnade att användas vid brott mot liv eller hälsa, om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att ett sådant föremål kan förklaras förverkat enligt 36 kap. 3 § brottsbalken (19 § andra stycket 1 polislagen).

Bestämmelsen ger polisen befogenhet att genomföra kroppsvisitation i förebyggande syfte. Den förutsätter för sin tillämpning en situation där risken typiskt sett är stor för att vapen eller tillhyggen ska komma till användning vid våldsbrott. Det kan t.ex. vara fallet vid konfrontationer mellan rivaliserande ungdomsgrupper eller vid idrottsevenemang. Även utan att någon konfrontation har ägt rum kan det finnas risk för sammandrabbning, t.ex. om ett mc-gäng befinner sig på en viss plats under sådana förhållanden att det p.g.a. tidigare erfarenheter eller upplysningar kan antas att avsikten är att invänta och sammandrabbas med en fientlig grupp. Polisen måste emellertid kunna peka på någon konkret omständighet, exempelvis tidigare iakttagelser, som ger objektivt stöd för ett antagande att vapen kan komma att påträffas vid en visitation. Det är väsentligt att tvångsåtgärderna inte tillämpas på ett sätt som uppfattas som obefogade trakasserier. (Se Berggren och Munck, Polislagen, Zeteo 15 juni 2016, kommentaren till 19 §.)

Bedömning

Av utredningen framgår att beslutet om kroppsvisitation grundades på den klädsel som M.P. bar, att han tidigare varit misstänkt för våldsbrott och på hans attityd mot polisen vid det aktuella tillfället. Som Polismyndigheten anført kan inte enbart dessa omständigheter ligga till grund för en kroppsvisitation enligt den aktuella bestämmelsen utan det måste finnas en konkret omständighet som ger objektivt stöd för att ett vapen eller något annat farligt föremål kan komma att påträffas vid visitationen. Någon sådan omständighet har det inte funnits i detta fall. Polismyndigheten ska därför kritiseras för att ha utfört en kroppsvisitation utan att det fanns grund för det.

M.P:s övriga klagomål föranleder inte något uttalande från min sida.

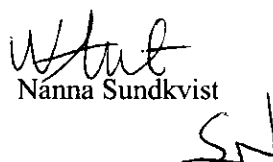
Avslutningsvis vill jag framhålla att jag ser positivt på att polisområde Jönköping avser att informera poliser i yttre tjänst om förutsättningarna för att

tillämpa 19 § polislagen och om vikten av tydlig avrapportering och dokumentation.

Ärendet avslutas.



Cecilia Renfors



Nanna Sundkvist

Byråchefen Stefan Nyman har deltagit i beredningen av ärendet.

Sändlista

M.P.

Polismyndigheten, rättsavdelningen (dnr A297.435/2016)